

PRZEDMOWA

W bieżącym roku przypada 120. rocznica urodzin Andrzeja i Olgi Małkowskich, twórców polskiego skautingu i harcerstwa. Ci wspaniali ludzie odcisnęli istotne piętno na historii Polski, a szczególnie polskiego ruchu młodzieżowego. W przededniu odzyskania przez Polskę niepodległości podjęli wielką i udaną próbę skupienia polskiej młodzieży wokół aktywnego stylu życia, pełnej sprawności fizycznej i intelektualnej, wielkiej przydatności społecznej i zawodowej z jednoczesnym połączeniem tych cnót z miłością Ojczyzny, ze służbą Bogu, z abstynencją, uczciwością i bezinteresownością. Andrzej i Olga zbudowali podstawy fenomenu polskiego harcerstwa, które już u swych początków wyróżniało się swym istotnym rytmem ideowym na tle światowego skautingu. Przyjęta, skrótowa wersja tego ówczesnego polskiego ubogacenia skautingu zawiera się w znanym powiedzeniu, że harcerstwo to skauting plus niepodległość.

Narodziny harcerstwa w tych niezwykłych okolicznościach spowodowały, że na ziemiach polskich harcerstwo pozostaje żywe do dziś, że nieustannie trwająca synteza tradycyjnych wartości z osiągnięciami współczesnej nauki, techniki i technologii – buduje kolejne odsłony ruchu harcerskiego, nie pozwalając mu stać się skansenem lub tylko dziwnym folklorem kontynuacji pięknych tradycji.

Uznając te wielorakie zasługi Andrzeja i Olgi Senat Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2008 Rokiem Andrzeja i Olgi Małkowskich. Niniejszy, kolejny zeszyt z serii Problemy Nauki i Wychowania otwiera tegoroczną kolekcję poświęconą tematyce wychowawczej, ze szczególnym uwzględnieniem uniwersalnych zasad wychowania w metodzie harcerskiej. Zeszyt ten prezentuje uchwałę Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lutego br. w sprawie ogłoszenia roku 2008 Rokiem Andrzeja i Olgi Małkowskich oraz związaną z tą uchwałą dyskusję. Jednak główną zawartością merytoryczną zeszytu jest zapis konferencji „Patriotyzm jutra a wyzwania współczesnego harcerstwa. Rola harcerstwa w państwie” zorganizowanej przez Komisję Nauki, Edukacji i Sportu Senatu RP i Główną Kwaterę Związku Harcerstwa Polskiego w budynku Senatu w dniu 10 maja br.

Celem dyskusji była próba odpowiedzi na pytania:

- Jaki ma być „patriotyzm jutra” Polaków?
- Czy można zastąpić słowo „patriota” słowem „obywatel”?
- Czy możemy powiedzieć, że wychowujemy „patriotów jutra”?
- Kto odpowiada za kształtowanie młodego Polaka?
- Czy harcerstwo odgrywa istotną rolę w wychowaniu?

Jeśli tak, to dlaczego? Jeśli nie, to dlaczego?

- Jak i w jakich sprawach harcerstwo powinno zabierać głos w debacie publicznej?

Podstawowe pytania debaty nie są nowe, ale ich nieustanne zadawanie ma niezwykle istotną rolę identyfikacji aktualnej „mapy drogowej” kolejnych harcerskich pokoleń. Uderza-

jące w dyskusji były wypowiedzi młodych ludzi, które szczególnie w dwóch pierwszych pytaniach w znaczący sposób odbiegały od poglądów, jakie znamy z mediów. Pokazały one ciągle niezwykłą siłę i żywotność harcerstwa. Interesujące były wystąpienia zaproszonych gości, aczkolwiek dalece bardziej ważna była właśnie dyskusja wywołana tymi wypowiedziami – głos młodych!

Dyskusja w trakcie konferencji potwierdziła nieustającą żywotność idei harcerskiej, jej zakorzenienie w historii i otwartość na przyszłość – ale także otwartość naszego społeczeństwa na myśl harcerską, na niezwykłą potrzebę obecności stylu harcerskiego w życiu publicznym. Po raz kolejny odczułem, że młodzież jest dobra, często niezauważana i niedoceniana, pełna ideałów. Po raz kolejny wróciło także pytanie: czy jesteśmy w stanie tym młodym ludziom pomóc, czy jesteśmy w stanie uznać wychowanie za niezwykle priorytet, czy jesteśmy w stanie zbudować w Polsce atmosferę wychowawczą?

W dniu rocznicy wydania w roku 1911 przez Andrzeja Małkowskiego pierwszego rozkazu chciałbym życzyć harcerkom i harcerzom, ale także nam samym, aby harcerstwo trwało przez kolejne sto lat, aby odczytywało znaki czasu i dobrze służyło kolejnym młodym pokoleniom.

*Przewodniczący
Komisji Nauki, Edukacji i Sportu
Kazimierz Wiatr*

Warszawa, 22 maja 2008 r.